

Commissie Toekomst Accountancysector
Via internetconsultatie.nl

29 oktober 2019

**Betreft: reactie op interim rapportage van de Commissie Toekomst
Accountancysector**

Geachte commissieleden,

Met belangstelling heb ik kennisgenomen van uw interim rapportage over de toekomst van de accountancysector. Graag maak ik gebruik van de mogelijkheid om u te voorzien van een reactie en nader in te gaan op de volgende vragen van uw kant:

- Deelt u de hoofdconclusies van de CTA? Zo nee, waarom niet?
- Bent u het eens met de aanbevelingen van de CTA? Zo nee, waarom niet?
- Mist u onderwerpen in het interim rapport van de CTA? Zo ja, welke?

Algemeen

Met mijn onderneming AvanTime Compliance Consultants ondersteun ik accountantskantoren en -organisaties van groot tot klein op het gebied van kwaliteit. Ik realiseer me terdege dat het begrip 'kwaliteit' een containerbegrip is. Wat wordt daar onder verstaan? Is 'kwaliteit' ook niet onderhevig aan subjectiviteit? In mijn dagelijkse praktijk geef ik invulling aan kwaliteit door accountantskantoren en -organisaties een spiegel voor te houden naar aanleiding van gesprekken met accountants, kwaliteitsbepalers en -managers en het uitvoeren van (dossier)reviews op de accountancywerkzaamheden (clientacceptatie, wwft, uitvoering van de werkzaamheden, afgifte van een accountantsverklaring, etc.). Daarbij beperk ik me niet tot het wettelijk controledomein, maar richt ik me op het volledige spectrum aan dienstverlening van de accountant zoals dat ook uit de 'Nadere voorschriften controle- en overige Standaarden' (NV COS) blijkt.

Hoofdconclusies van de CTA

In algemene zin deel ik de hoofdconclusies en aanbevelingen van de CTA. Wel vraag ik aandacht voor de volgende punten, waarbij ik de nummering aanhou zoals opgenomen in de interim rapportage:

5. Om de kloof tussen de wensen van de gebruikers en de inhoud van de accountantscontrole te verkleinen stelt u voor dat de onderwerpen fraude en continuïteit een grotere en meer herkenbare positie krijgen in de accountantscontrole. Aan fraude en continuïteit wordt door accountants op basis van de NV COS al ruim aandacht besteed. Meer en diepgaander werkzaamheden inzake deze posten is in mijn optiek eigenlijk niet mogelijk. Het te behalen resultaat (het verkleinen van de kloof) wordt naar mijn mening ook niet behaald, eerder het tegenovergestelde. Bij elke fraude dan wel continuïteitsissue na afgifte van een accountantsverklaring, zal naar de accountant gewezen worden door het maatschappelijk verkeer. Dat gebeurt nu al. Terwijl hij, bij naleving van de NV COS, uitgebreide werkzaamheden heeft verricht. Het verkleinen van de kloof kan alleen gerealiseerd worden door communicatie tussen de accountant en het maatschappelijk

verkeer. Accountants moeten duidelijk zijn over de door hun verrichte werkzaamheden en de daaraan verbonden beperkingen. Niet alleen aangaande fraude en continuïteit, maar over al zijn werkzaamheden. Nu is deze informatie al te raadplegen via de site van de NBA. Bij fraude en continuïteitsissues welke in de media komen, is het zaak dat het maatschappelijk verkeer actief geïnformeerd wordt over onze standaarden en wat de rol van de accountant hierin is. Daarnaast muteren de verwachtingen van het maatschappelijk verkeer ook in de tijd. Communicatie hierover via de verklaring is voor veel mensen niet voldoende duidelijk. Ook hier dient het maatschappelijk verkeer actief geïnformeerd te worden.

12. In punt 12 en verder (bijvoorbeeld punt 21) wordt telkenmale gesproken over de wettelijke controle. Waarom is er sprake van onderscheid tussen wettelijke controle en vrijwillige controle (waarbij het normenkader vanuit de NV COS voor beide opdrachten exact gelijk is)? En feitelijk onderscheid met alle andere werkzaamheden uitgevoerd door een accountant, zoals bijvoorbeeld beoordelingsopdrachten en samenstellingsopdrachten? Ik begrijp dat de opdracht welke CTA heeft zich richt op de wettelijke controle, maar de accountancysector en de toekomst daarvan ziet niet alleen op het uitvoeren van de wettelijke controles. De punten die in de interim rapportage opgenomen zijn, gelden veelal voor alle accountancywerkzaamheden. De accountancysector is gebaad bij uniforme regelgeving en eenduidige handhaving. Als deze bijvoorbeeld belegd wordt bij meerdere partijen, leidt dit tot verwarring. Daarnaast zal toezicht (in verband met handhaving), als dit plaatsvindt door meerdere partijen, ook niet eenduidig zijn. In mijn ogen is de gehele accountancysector gebaad bij één toezichthouder. Dus niet een toezichthouder voor wettelijke controleopdrachten en andere toezichthouders voor de andere werkzaamheden binnen de accountancysector.
27. Hier wordt gesteld dat veel accountants kiezen voor een vak buiten de controle. Als ik kijk naar de kantoren welke ik begeleid, dan stel ik vast dat accountants kiezen voor een vak buiten de accountancy en niet zo zeer buiten de controle.
28. Het toewijzen van een accountantsorganisatie aan een onderneming die geen accountant kan vinden, vind ik een onwenselijke situatie. Hierbij wordt namelijk geheel voorbijgegaan aan de achterliggende gronden waarom een onderneming geen accountant kan vinden en waarom een accountant een onderneming niet als klant wil. Vanuit het maatschappelijk verkeer gedacht, ben ik het eens dat elke onderneming waar een wettelijke controle dient plaats te vinden, deze ook moet laten uitvoeren. Dat is in het belang van het maatschappelijk verkeer. Ik stel een centrale accountantsdienst, onderdeel van het Rijk, voor welke dergelijke wettelijke controles verricht. Hier kunnen ondernemingen terecht die geen accountant kunnen vinden.
34. In mijn ogen is het toezicht vanuit de Raad voor Toezicht op accountants wel onafhankelijk. Ik baseer dit op mijn eigen ervaringen als toetsers voor de Raad voor Toezicht. Door de inzet van accountants uit de praktijk en het feit dat er geen vaste teams van accountants zijn die toetsingen verrichten, is sprake van afdoende onafhankelijkheid. Deze onafhankelijkheid wordt nog eens versterkt door het feit dat toetsers bij een eventuele hertoetsing niet bij dezelfde accountant komen. Dat de Raad voor Toezicht organisatorisch valt onder de NBA doet aan de onafhankelijke positie niets af. De afgelopen jaren is door de Raad voor Toezicht veel ervaring opgedaan met het toetsen van kantoren, waarbij ook het kwaliteitsbeheersingssysteem van de getoetste kantoren een centrale rol heeft bij de toetsing. Deze ervaringen zijn mijns inziens onmisbaar bij de verdere kwaliteitsslag voor de accountancysector. Het feit dat sprake is van andere invalshoeken en stijlen welke gehanteerd worden door de AFM, Raad voor Toezicht en SRA is voor accountants verwarrend. Het centraliseren van toetsingen van accountants (voor alle werkvelden binnen de accountancysector) verdient dan ook aanbeveling. Een reeds toetsende organisatie zou hierbij absoluut de voorkeur hebben. Gegeven de wijze van organisatie en uitvoering van toetsingen en daarmee het houden van toezicht op de kwaliteit van accountants lijkt mij de Raad voor Toezicht de aangewezen partij.

36. Toezicht dient plaats te vinden vanuit een partij voor alle werkvelden binnen de accountancysector. De huidige situatie is dat de AFM toezicht op de accountantsorganisaties houdt (en dit gedelegeerd heeft voor de niet-OOB kantoren aan de NBA en SRA) en dat de NBA in samenspraak met de SRA het toezicht uitoefent op de accountantskantoren (werkvelden: vrijwillige controle, beoordelingsopdrachten, samenstellingsopdrachten, etc.). Zoals gesteld bij punt 34 acht ik deze situatie voor accountants verwarrend. Eén toezichthouder voor alle werkvelden binnen de accountancysector heeft absoluut de voorkeur.

Aanbevelingen van de CTA

Aangezien de aanbevelingen ook onder de hoofdconclusies zijn opgenomen, heb ik mijn reactie hierop reeds onder het hoofdstuk hoofdconclusies van de CTA opgenomen. Korthedshalve verwijs ik hiernaar.

Gemiste onderwerpen

Naast de eerder benoemde punten mis ik in de interim rapportage een accountancysector-brede aanpak. Vanuit de aan CTA gestelde onderzoeksvraag volgt een beperkte kijk. Het zou de accountancysector helpen als de uiteindelijke rapportage nadere handvatten voor kwaliteitsverbetering binnen de gehele accountancysector bevat en niet alleen maar gefixeerd is op de kwaliteit van wettelijke controles. Indien namelijk in de uiteindelijke rapportage wel alleen maatregelen voorgesteld worden aangaande het werkveld wettelijke controles zal de invoering daarvan zeer lastig zijn. Accountants die bijvoorbeeld naast wettelijke controles ook nog andere werkzaamheden uitvoeren binnen de accountancysector zien zich dan geconfronteerd met meerdere toezichthouders en mogelijk andere kwaliteitsstandaarden. Dit biedt uiteindelijk voor accountants geen eenduidig beleid ten aanzien van kwaliteit. En als er al geen eenduidig beeld bij accountants is aangaande kwaliteit, zal het maatschappelijk verkeer dit beeld naar verwachting in het geheel ontberen.

Afsluiting

Dank voor het inzage geven in de interim rapportage en de mogelijkheid te bieden om hierop inhoudelijk te reageren. Dat waardeer ik zeer. Ik hoop met mijn reactie een bijdrage te leveren aan uw verdere onderzoek. Mocht u naar aanleiding van mijn reactie met mij in contact willen treden, dan ben ik daar zeker toe bereid. Ik wens u veel succes en wijsheid bij uw verdere werkzaamheden.

Met vriendelijke groet,

Drs. A.J.H.R. Kortekaas RA
AvanTime Compliance Consultants B.V.